

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 100.

ANULU XXIV.

Sabiu 1628 Decembre 1876.

Telegrafulu este Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septamani cu adausulu Foisioerei. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditor'a foiei, pe afara la 3. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cátra expeditor'a. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tricolohita párti ale Transilvaniei st pentru provinciile din Monarchia pe anu 8 fl. 10. r. o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prínc. si tieri stroine pe anu 12 1/2, anu 6 fl. Inseratele se platesc pentru întâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 1/2, cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2, cr. v. a.

Invitarea de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

cu „Foisioera“

Cu inceputulu anului 1877, se deschide prin acést'a prenumeratiune noua la acésta foia.

„Telegrafulu Romanu“, va est de dóue ori pe septamana Joi'a si Duminec'a; la fia-care dóue septamani cu adausulu Foisioerei.

Pretulu abonamentulu pre anulu intregu e celu de pâna aci:

Pentru Sabiu 7 fl. pe 1/2 de anu 3 fl. 50 xr., pe 1/4 anu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru Monarchia austro-unguresca pre anu 8 fl. pe 1/2 anu 4 fl. pe 1/4 anu 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a si strai-natate, pe anu 12 fl., pe 1/2 anu 6 fl., pe 1/4 anu 3 fl. v. a.

DD. abonanti sunt rugati a nu intardiá cu tramitarea prenumeratiunilor.

Adresele ne rugámu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte dóue poste ultime, si in locu de epistole de prenumeratiune recomandámu on. publ. avisurile postali, (**Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.**) cá impreunate cu spese mai putiene si cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Editor'a „Telegrafulu Romanu“ in Sabiu.

Din conferintiele prelabile intre plenipotentiatii puteriloru n'a strabatutu multu in publicu. Unu coresp. din Constantinopole scrie la „P. Ll.“ sub datulu 19 Decembre unele date interesante, cari dice ca le are dela unu barbatu demnu de incredere. Representantulu Rusiei din Constantinopole, dice acél'a, si-a pusu tóta sihinti'a dela inceputulu conferintiei prelabile a fi fórté prevenitoriu. La tóta ocaziunea a cautatu a accentuá tendintiele cele mai pacifice ale guvernului si cá proba despre acést'a a declarat ca cabinetulu din Petersburg nu mai staruesce pre lângá o ocupatiune de trupe rusesci. Unii dintre delegati s'au entusiasmatu asiá de tare de acestu blidu de linte moscoviticu, încátu spre a se arató recunoscatori au consimtitu la unu proiectu nou a lui Ignatieff sans phrase. Punctele esentiale din proiectulu din cestiune sunt: cá unu numeru óre-care de trupe ale unui statu micu european, hotaritu de conferintia sa ocupe pártile revoltate turcesci cá politia si mandataru a celoru siése puteri mari si sa privegheze asupr'a executarei reformelor; guvernorii provinciiloru din cestiune sa se denumésca de pórtá in intielegere cu puterile cele mari; iera dreptulu de controlu pentru acurat'a executare a reformelor sa se concréda consuliiloru puteriloru garante. Fiindu ca acestu proiectu contine dispositiuni cam aspre pentru pórtá s'au invoitu delegatii, la propunerea unui'a,

ca devenindu odata conclusu sa nu i se comunice cá ultimatu, ci sa i se concéda dreptulu de a face si ea la tempulu seu contra propuneri.

Coresp. mai adauge ca Ignatieff se lauda in tóte pártile ca pre lordu Salisbury lu are in busunariu si ca relatiunile intre acesti doi diplomati batu la ochi. Preste totu, incheia cor., impressiunea ce o póte luá omulu din tóte aceste, face se pare ca conferintia numai de aceea e adnata, pentru cá sa justifice procederea Rusiei inaintea Europei.

Conferintia constantinopolitana s'a inceputu in 23 Decembre sub presiedinti'a lui Savfet pasi'a, dupa ce s'a publicatu cu solemnitare constitutiunea turcesca. Resultatu deosebitu n'a avutu conferintia de óre-ce ea numai a comunicatu portiei rezultatele conferintiei prelabile, pâna cându Savfet pasi'a indigita semnificativu la proclamarea constitutiunei. Nu se póte inca constatá déca Pórt'a cu publicarea constitutiunei toc'm'a acum la inceputulu conferintiei a voitu sa arate ca ori-ce alta reforma este de prisosu. Cându s'aru adevéri acést'a, actiunea diplomatiei aru fi curendu terminata.

Constitutiunea turcesca proclamata in 23 Decembre cuprinde in esentia urmatórele dispuzetiuni: Indivisibilitatea imperiului; sultanulu este Califulu musulmaniloru si suveranulu tuturoru Otomaniloru; drepturile sultanului suntu intocm'a celoru ale suveraniloru occidentului. Suditii imperiului se numescu otomani; libertatea loru este neviolabila. Islamulu este religiunea statului fára caracteru teocraticu; se garantéza privilegiete religiose ale comunelor si liberulu exercitiu alu cultelor; e de a se considerá cá conditio sine qua non libertatea pressei, a invetiamentului, instructiunea elementara obligatória, dreptulu de reuniuni si de petitiunare la camere, precum si egalitatea tuturoru suditiloru inaintea legiloru publice, admissibilitatea la functiuni publice fára privire la religiune, mai departe distributiunea egale a impoziteloru in puterea unei legi. Se garantéza proprietatea si inviolabilitatea domiciliului.

Dupa aceste se statorescu definitivu atributele tribunaleloru: Nime-ne nu póte fi detrasu dela judecatorii sei naturali; pertratárele suntu publice si se recunósce dreptulu de defensiune; sentintiele se publica; procuratur'a de statu nu are amestecu in afacerile judecatoresci; suntu oprite: confiscatiunea, lucrarea iobagesca, si tortur'a.

Ministrii suntu responsabili. Acésti'a voru fi acusat de camere si voru fi judecati de unu tribunalu supremu compusu din cele mai inalte persóne din justitia si administratiune.

Funcioniarii nu se potu destituí fára cauza legala; se sustiene responsabilitatea loru.

Representanti'a tieriei va constá din camer'a de deputati si din senatu; legile votate de aceste dóue corpuri se sanctiunéza de sultanulu; deputatii suntu inviolabili.

Administratiunea provinciiloru va fi pre basea cea mai lata a decentralisatiunei.

Faimela despre o crisa ministeriala in Bucuresci séu de o schimbare personale dice „Le courr. de Roum.“ suntu cu totu nefundate.

„Le courr. de Roum.“ dela 10/22 Decembre scrie:

Diurnalele englese anucia ca Russi'a accépta, cá Bulgari'a sa fia ocupata de trupe románesci. „Times“ pretinde ca proiectulu acést'a va fi sustienutu in conferintia de Germani'a si Franci'a. „Morning-post“ de alta parte dice, e de creditu ca conferintia va acceptá mesur'a acést'a, prin carea se va delaturá o mare dificultate.

Noi nu scimu sa se fi facutu guvernului románescu vre-o propositiune de natur'a acést'a, si pentru noi este greu de a judecá decisiunea ce va paté elu sa ia. Este óre care tempu de cându in starea in care se aflá atunci cestiunea, Romani'a aru fi declinatú póte dela sine onórea ce i se face; astadi aflámu ca ea nu va avé încatráu decâtu sa se supuna la demandarea puteriloru.

Impregiurárele ni-se paru diferite si pericolulu care esistá in epoc'a de atunci cum noi amu fostu esplicat'o in acestu locu, pentru Romani'a consimtiendu la o missiune pre care Itali'a a declarat ca nu o póte acceptá, numai esista. Déca Europ'a va insarciná pe Romani'a sa o represente, indatorándu-o a garantá executarea reformelor in Bulgari'a, credem ca guvernulu ei va acceptá acestu inaltu testimoniu de stima si confidentia. Intr'acea, o repetim, noi nu cunóschemu nici decum cari suntu vederile cabinetului. Este posibilu ca diferu de a le nóstre din motive pre cari nu le cunóschemu si pre cari noi le vomu esaminá déca voru fi. Pentru momentu noi nu scimu in privinti'a acestui lucru decâtu aceea ce ne spunu foile englese.

Diarulu italianu „Lombardi'a“ publica in prim'a pagina a numerului Romani'a, urmatoriulu interesantu articulu, pe care 'lu reproducem cu o deosebita satisfacere:

„Acésta interesanta tíera (Romani'a), putienu cunoscuta in Itali'a, trece printr'o crisa dintre cele mai periculóse dela esistinti'a sea.

„Descendintii legionariloru italici pe cari imperatulu Traianu i-a stramutatú acolo cu nobil'a si gréu'a misiune de a padí fruntariile imperiului romanu de navalirile barbare, suntu pe punctulu de a vedé patri'a loru navalita din trei párti deosebite de armat'a Rusiei, a Turciei si póte chiaru de a Austriei.

„Romani'a e amenintata, din caus'a propriei sele situatiuni geografice, nu numai de a serví de trecere trupeloru acestoru natiuni beligerante, ci chiaru si de câmpu de bataie pentru ele, déca resbelulu aru avé locu.

„In fati'a unei situatiuni atátu de grave si de periculóse, Romani, cari au afirmatu in mai multe renduri si in modu solemn intentiunea loru de a remána neutri in conflictulu orientale, au dreptulu cá Europ'a sa se intereseze de a garantá intr'unu modu seriosu neutralitatea loru.

„Itali'a in speciale, cárei'a legaturile de sänge si de limba i-au consacratu titlulu de mama-patria a Ro-

maniei, Itali'a care chiaru acum a incheiatu cu ea unu tratatu de comertiu, aru trebui sa ia iniciativ'a unui protectoratu eficace pentru aceea generósa natiune, in prevederea unoru eventualitati probabile.

„Déca Europ'a a garantatu prin tratate solemne neutralitatea Elvetiei si pe a Belgiei, nu scimu pentru ce n'aru trebui s'acorde astadi Romaniiei printr'unu actu speciale o situatiune franca si definita, identica intru tóte cu cea creata odinióra Elvetiei si Belgiei.

„In fati'a unui pericolu de acestu felu, e de dator'i'a Europei se vorbésca si sa se pronuncia: tacerea aru fi o crima, cáci e la midilocu viitoriulu si esistinti'a unui intregu poporu.

„A nu se pronuncia aru fi, dupa opiniunea nóstra, o tagáduire de dreptate cátra o natiune care si-a impusu cele mai grele sacrificie pentru a satisfacé dorintiele puteriloru, observándu o nestramutata dara periculósa neutralitate, intr'unu tempu cându aspiratiunile, simpatiele, viitoriulu seu, suprem'a nedreptate a Turciei i impuneau a luá parte la lupt'a in care ea avé totulu de cástigatu.

„Intim'a nóstra convingere e dara ca conferintia dela Constantinopole va proclamá intr'unu modu solemn neutralitatea Romaniiei, a acestei tieri atátu de necesaria la mantinerea ecuilibrului europénu.“ „U. p. A.“

Kossuth despre cestiunea orientala.

Kossuth, astadi esilatulu voluntariu, a inceputu a se interesá de politic'a orientala si a scrie cugetárele sele politice in forma de epistole la unulu din amicii sei in Ungari'a. Avemu inaintea nóstra, reproducu de diurnale unguresci, o epistola indreptata cátra deputatulu dietalu E. Simonyi, data din Collegno al Barraccone in 19 Decembre.

Nu ca dóra amu consimti intru tóte cu cele depuse in epistola, pentru ca la multe s'aru puté face reflexiuni, ci pentru cá sa aiba si publiculu nostru cetitoriu ideia despre apretiarile betránului esilatu asupr'a cestiunei celei mari ce este astadi la ordinea dilei, vomu reproduce si noi unele passage din amintit'a epistola.

Indata dupa o scurta introducere Kossuth definesce cestiunea orientala. Elu dice:

„Cestiunea orientala e o cestiune européna. Nu esista putere in Europ'a, carea sa nu simta, ca fasele acestei cestiuni, in mesura mai mare séu mai mica, nu aru fi legate, mijlocitu séu nemijlocitu, de interesele ei proprii.

„De unde vine insemnatatea acestei cestiuni? Prin ce si de cându a devenitu cestiunea orientala o cestiune européna?

„Prin aceea si de atunci, de cându puterea rusésca prin mutilarea Turciei si macelarirea Poloniei a crescutu in proportiuni asiá de mari, încátu a devenitu periculósa pentru libertatea Europei.“

Dupa unele elogiuri pentru turci autorulu continua:

„Cestiunea orientala este o cestiune de putere pentru Russi'a. (Hinc omne principium, huc refer exitum.) (De aici totu inceputulu, aici redú si sfersitul). Acést'a este simburulu lucrului din punctulu de vedere alu in-

teresului européu. Fia-care politicu care nu purcede dela acestu faptu este séu in insielaciune séu in nalucire.

„Cestiunea orientala este o cestiune de putere pentru Russia. Indata ce trasur'a acést'a va fi stersa din cestiunea orientala, ea ipso facto incéta a fi cestiune européna. Atunci dintr'odata se scobóra la nivelulu unei cestiuni interne. Miscările ei voru fi apretiate atunci de ómeni dupa principiile lor, dupa simtiemintele lor, cu simpathia séu antipathia; inse cestiunea nu va mai turburá somnulu nici unei'a dintre puterile europene. Succéda portiei (ce eu dorescu din inima sa-i succéda) sa impace popórele de diverse semintia si religiiu între sine si cu suveranitatea ei, totu atát'a, ori pre bas'a egalitátiei de dreptu sub scutulu institutiuniloru constitutiunale, ori a unei personale, ori a unei federatiuni restrinse; séu sa nu-i succéda si popórele imperiului portiei sa inaltie pre ruinele puterei sdobite individualitátile loru natiunale la volóre de staturi; tóte aceste nu voru amenintiá pacea, nici libertatea Europei, din tóte aceste nu va face nimenea cestiune européna.

„Pána cându inse in situatiunea cestiunei orientali stá incuadrata cestiunea de putere pentru Russia, fia care atentatu indreptatu asupr'a integritátiei imperiului turcescu séu asupr'a suveranitátiei ei va amenintiá totu-déun'a pacea Europei, pentruca ori-ce crescere, directa séu indirecta a preponderantiei rusesci in Europ'a, este unu pasu inainte cátra implinirea prorociei lui Napoleonu: „Europ'a va deveni cosacésca.“

Scriitoriulu epistolei afirma ca puterile crestine in anumite tempuri n'au fostu mai humane decâtu turcii si ca astadi nu póte fi vorb'a de humanismu, ci de crescerea preponderantiei rusesci, care amenintia pre popórele din sudostulu Europei de a le face nisce instrumente in mânilé politice rusesci. Apoi continua:

„Aci e Serbi'a. Ce se atinge de pórt'a, Serbi'a a fostu libera, cá ori-care alta natiune din lume si chiaru si independint'a i-a lipsitu numai dupa nume. Ea erá mai independenta de cum este astadi Ungari'a, in publico in privint'a politica, financiála, economica, in sferisitu in ori-ce privint'a, chiaru si in ceea ce privesce positiunea ei tributara. Numai fatia cu Russia n'a fostu nici libera nici independenta si nu póte fi. Cine are patronu are si domnu. Nu dóra ca serbii nu aru voi sa fia mai bucurosi liberi decâtu vasalii dictaturei rusesci; dara pressiunei rusesci nu potu ei resiste. Eata fatal'a sila a situatiunei. Din Petersburgu i se umplura ochii Europei cu nuorii de pulbere de asigurári verbale, ca tiarulu retiene pre príncipele Milanu dela resbelu. Agentii oficiali ai Russiei inse geruá foculu resbelului; ei au atitiatu cu acuirarea Bosniei si cu fantasmagori'a unei „Serbie mari“ patimile serbiloru dispuse de a luá flacári si banii rusesci curgeau spre Serbi'a; unu generalu rusescu s'a pusu in fruntea armatei serbesci; oficeri rusesci pâna si din servitiu activu, oficeri concediati spre acestu scopu si ómeni inarmati mergiau cu glótele in Serbi'a si sub masea serbésca rusulu a purtatu resbelu cu turculu pentru de a avé unu pretextu spre a continuá resbelulu nemascatu. Poporulu serbescu, mistificatu prin cuvinte late de libertate slavica (care libertate infloresce asiá de frumosu in Russia), n'a observatu ca rusulu nu se lupta pentru libertate ci pentru preponderant'a rusésca si acum sângereza si móre. Si acum ce s'a alesu din „liber'a Serbia“? Sta spândurata si fára nici o putere de cárligulu rusescu, este vasala rusésca, patrole rusesci tienu in Belgradu pre poporu „in ordine.“ Aceste suntu lucruri

fórt'e edificatóre si totodata fórt'e instructive.

„Séu sa privimu Romani'a. Nu amu locu de a face escerpte din istori'a ei, cari diplomatii déca le-aru studiá putienu a buna-séma aru face bine; ei aru puté invetiá, ce va se dica, cându rusulu garantéza „reformu autonomistice“ prin „ocupatiuni.“ Voiu amintí numai atát'a, ca de cându din partea Valachiei s'a incheiatu capitulatiunile între Mircea si Baiazetu si din partea Moldaviei între Bogdanu si Solimanu, pórt'a a respectatu totu-déun'a (?) libertatea si autonomi'a Romaniei, a respectat'o, cu tóte ca cu nemai audita libertate, ea cea puternica, ea, suveran'a a eschisu din provinciile ei vasale religiunea ei si dreptulu turciloru de a avé proprietáti de pamentu. Turculu n'a frántu nici odata (!) legatur'a. Nici odata! Romani'a a fostu libera, tóte restrictiunile libertátiei sele, tóte suferintiele (si a avutu multu sa suferé) are sa le multiamésca amesteculu rusescu. Si fia-care patriotu românú scie, ca déca puterea rusésca impresóra Romani'a — acést'a insula in marea slavica — patri'a sea trebuie sa cada cá o caprióra între infasiuraturile unui boa constrictor. Acést'a o scie fia-care românú. Si Europ'a a garantatu libertatea si neutralitatea Romaniei.

„Si cu tóte aceste Romani'a a fostu drumulu pre care Russia sub masea serbésca a purtatu resbelulu contr'a Turciei si Romani'a va fi bas'a operatiuniloru rusesci de resbelu contr'a portiei precum a fostu in 1849 contr'a Ungariei. Guvernulu Romaniei a rugatu cu mânilé radicate pre puterile garante sa-i apere neutralitatea; inse rusii suntu politici fórt'e desteri, au alesu bine tempulu pentru de a pune iórasu in cursu cestiunea orientala.

„Angli'a e puternica; ea scie apará Constantinopolea si scie maturá flamurile rusesci de pre mâri; nu e inse putere continentalá. Singura nu este in stare de a tramite in Romani'a o armata care sa numere sute de mii. — Franci'a e trantita la pamentu, ea se reculege, este inse prealangeda. Déca nu aru fi asiá Russia nu aru cutezá precum cutéza.

„Regimulu imperiului nemtiescu are pentru toti câte unu cuventu amicabilu; politic'a sea este de directiunea, ca nimenea sa nu intrevina pentru Turci'a contra Russiei, pentruca resbelulu sa fia localisatu. Succéda acést'a, atunci rusiloru li s'a facutu servitiulu celu mai bunu, rusiloru, cari si-au pregatitu bine terenulu, turburandu pacea interna, asiá precum si-lu voru pregatí si la noi si in Austri'a. Si care este chiai'a acestei politice a principelui Bismark? Elu se teme a vatemá pre rusi, pentru cá nu cumva sa le vina in minte sa dea mân'a cu Franci'a la unu „revanche“.

Itali'a fericita (care a meritatu fericirea ei prin perseverant'a ei de sute de ani), carea prin batalii perdute a acuiratu provincii, scóte capulu sa véda nu se arata din vre-o parte o radia complementaria de lumina pentru „Stella d' Itali'a“. — In consiliile Austriei domnesce demonulu tradicionalulu „divide“ si unde domnesce acolo paralis'a clatinárei si jóca calulu de adi pe mâne. Ungari'a este o provincia nu unu statu si nu póte exercitá o politica propria unгурésca. Ea, Ungari'a s'a parasitu pre sine; s'a pactatu de mórt'e.

In Petersburgu s'a comptatu cu tóte cele dise, inainte de a fi devenitu „iubitorulu de pace“, tiarulu Alessandru, asiá resolutu resbelicu. Si pentru Romani'a se termina lucrulu asiá „liber'a“ Romania cu neutralitatea garantata remâne prinsa in unghiti'a rusésca, precum a mai remasu de atátea ori. Foile anuncia dejá cá fapta implinuta aliánt'a, prin care devine auxiliara rusésca. Déca nu este inca fapta va fi. Ce sa faca? Sa resiste ea sin-

gura pressiunei rusesci? Sa indrepte ea priviri ostile asupr'a acelu'a, cátra care continentulu européu vociferéza cá unu mielú blándu. Situatiunea o táresce dupa sine.“

Kossuth dice mai departe: filosofem'a cestiunei orientale este: ca pâna cându Russia apasa asiá de greu asupr'a Turciei nu póte fi nu póte deveni acolo nimenea liberu si independentu. Mai departe da asecurári ca natiunea unгурésca nu a fostu nici cându contraria libertátiei; popóre si staturi libere in orientu suntu binevenite Ungariei; nu inse servitóre rusesci. Cu unu cuventu preponderant'a rusésca din orientu trebuie delaturata si atunci ori cum s'aru desvoltá lucrurile orientulu va fi fericitu; altfelu pericululu e mare si pentru Ungari'a, mai mare pentru Austri'a.

Revist'a diuaristica.

Foile din Budapest'a discuta incidentulu petrecutu pe monitorulu „Marosiu“ si tóte suntu de acordu ca Serbi'a trebuie se dea satisfactiune completa.

„Hon^o dice: Cum se pare noi avemu aici de lucru cu o provocatiune sistematica, in dosulu cárei'a afara de Serbi'a póte ca se mai ascunde si altu cine-va. Aici aru fi loculu de a travestá enunciatiunea lui Talleyrand: „Cherchez la Russie!“ Nu trebuie tamendatu lucrulu. „Abendpost“ comunica scirea, ca guvernulu serbescu a dimissionatu. Déca Serbi'a va veni prin acést'a pe mânilé onoru barbati mai intielepti si se voru pedepsi aspru facatorii de rele, noi vomu avé o satisfactiune suficienta. Dealtmintrea exista numai unu modu de a ne asigurá contr'a intemplárilor de acestu soi. Atunci numai ocupatiunea Serbiei póte sa ne dea ajutoriu radicalu...“

„Pesti Naplo“ scrie: Serbi'a a vatematu greu monarchi'a nóstra de repetite-ori si s'a sustrasu cu tóte apucaturele posibile dela darea unei satisfactiuni oneste. Vatemárele sale cele mai nóue suntu de astfelu de natura cátu nu e de ajunsu satisfactiunea formale, ci aici e la locu o pedepsa si trebuie se esoperámu garantii materiali ca pe viitoriu Serbi'a nu va mai vatemá pe Austro-Ungari'a, nu o va mai puté vatemá. Belgradulu este cuibulu revolutiunei serbesci si a agitatiuniloru indreptate contr'a monarchiei nóstre. Aceste insa trebuie pedepsite si inlaturate pe viitoriu. Acést'a se póte face numai asiá, déca Austro-Ungari'a va ocupá cetatea si orasiulu Belgradu stramutându resiedint'a principatulu serbescu si a oficielorui la Kragujevatiu. Acést'a e dupa parerea nóstra satisfactiunea pe care Austro-Ungari'a e indreptatita a o cere si pe care ea si-o datoresce sie insasi, si linistei europene. Judecatorii onórei nóstre vatemate suntemu noi si nu Europ'a. Actiunea nóstra spre conservarea si restabilirea onórei nóstre nu o putemu supune la aprobarea prealabila a mariloru puteri. Europ'a va apréciá temeiturile nóstre si noi terminându cu actiunea nóstra vomu comunicá decisiunile nóstre mariloru puteri amicabile spre placuta luare la cunoscintia. Acést'a e judecat'a nóstra asupr'a certe serbo-austro-ungare séu asupr'a cestiunei serbesci. Noi suntemu convinsi ca opiniunea publica a Ungariei va aderá la vederile nóstre.

„Ellenör“ considera provocatiunea serbésca de unu planu calculatu a sumutiá pe Austro-Ungari'a contr'a Russiei. Avemu tempu, dice acestu organu, pentru a tiené séma de planurile ce le faurescu serbii in confusiunea lor, dara cea ce nu se póte amaná e ca monarchi'a trebuie sa-si iá odata satisfactiune pentru aceste vatemári, déca se póte intr'unu modu indatinatu între ómeni de buna cuviintia, déca va fi de lipsa pe cale politiana. Dara satisfactiune neconditiunata. Gu-

vernulu serbescu a demissionatu, acést'a de sine nu e nimicu. Póte sa insemneze ca Serbi'a e gat'a a dá ori cesatisfactiune, dara póte ca insemnéza si aceea ca in urm'a confusiunei desbinárei si impotentiei ce domina nu e in stare sa dea nici o satisfactiune. Acel'a ce nu mai are nici o putere preste sine insusi trebuie ajutat cu vr'o câteva bataliuni de soldati. Déca acést'a voru fi bineveniti pentru ajutoriu, bine, déca nu, ei cá esecutori voru fi buni si preste voia Declaratiunea ministrului presidentu ne linistesce ca monarchi'a nóstra va pedepsi vatamarea autoritátiei sele cu energia si asprime.

„Kelet Népe“ dice: Incidentulu acést'a face asupr'a nóstra impressiunea cá si cându ne-amu aflá inaintea unui faptu indeplinitu cu calculu si cu planu si ca aici au conlucratu si mânilé de acele ce au cunoscutu bine dimensiunea politica a acestui atentatu comisú asupr'a monarchiei nóstre si cari au voitu sa realizeze prin acést'a scopuri politice. Si mânilé aceste nu puteau fi altele decâtu acele ce au insecunatu resbelulu serbo-turcescu si cari si astadi mai au o influentia decidiatóre in Serbi'a. Nu voimu sa afirmámu ca atentatulu s'a comisú cu sciint'a si vóinti'a intregu cabinetulu serbescu, dar' aflámu probabilu, ca acelu membru din ministeriu care e capulu propagandei revolutiunarie nu se póte eliberá de incriminatiunea, ca elu a vóitu sa-si conserve prin unu medilocu atátu de desperatu positiunea sea fára sperantia, cáci pentru elu si partid'a lui nu mai e alta scapare din caosulu ce ascunde totu si acopere indiciele agitatiuniloru criminale.

„Nemz. Hirlap“ sustiene, ca dimissiunea cabinetulu Ristici e mesar'a minima din satisfactiunea cu care se póte multiamí monarchi'a nóstra. Constatându acést'a ne cuprindu fára voia unele indoieli. Dar' déca retragerea va fi numai o amagire cá si satisfactiunile date pâna acum? Cine scie déca dlu Ristici care parasí astadi cá unu martiru ministeriulu de esterne, nu va intrá preste putiene dile septamâni séu luni cá unu triumfatoru in marele guvernú serbescu si déca strigárele de jivio si risetele ironice ale popoulu serbescu nu voru prorumpo intr'unu chiotu de bucuria pentru modulu ingeniosu cu care dlu Ristici si-a facutu ferii pe vre-o câte-va luni si a terminatu joculu seu contr'a Austro-Ungariei? Serbi'a e tiér'a minciunei, a amagiriiloru si a perfidiei. Totu ce e inruditu cu aceste trei lucruri e acolo cu putintia, dreptu aceea ministeriulu nostru de esterne se pórt'e de grige, cá monarchi'a nóstra sa nu mai fia natiunei escelente serbesci spre distractiune.

„Egyetertes“ dice: Actulu violentu ce s'a comisú contr'a monitoriulu „Maros“ ce representa teritoriulu unгурescu e astfelu cátu nu póte remáné nepedepsitu. Generositatea manifestata pâna acum are unu intielesu dara comedi'a acést'a trebuie sa inceteze si déca príncipele Wrede e neabilu pentru a sustiené o autoritate, sa se faca alta dispositiune dar' la totu casulu asiá, cá statulu desfrenatu sa invetie ordine.

„Pest. Ll.“ e de parere, ca dimissiunea ministeriului e osatisfactiune ce póte multiamí pe Serbi'a dara nu si pe monarchi'a nóstra. Vatemárele suntu o provocatiune cu planu si continua la adress'a Austro-Ungariei. Tóte escessele se facu la vederea garnisoniei rusesci, a unei puteri, cu care avemu raportu de aliántia. Judecându inconvenientiele ce potu resultá din acestu faptu, vomu avé unu temeiu mai multu de a sistá legaturile nóstre diplomatice cu Belgradulu. Acést'a mesura insa e de rangú inferioru, avemu alta trebuintia mai viua, de a tiené cu mâna tare pe Serbi'a in freu. Nu convine cu demnitatea monarchiei de a lasá pe Serbi'a sa ni dea satisfactiune. Déca necesitatea politica ne

impune o actiune materiale, acésta nu trebuie sa se opréscă cu respectu inaintea zidurilor Belgradului.

Marele Meeting din Londr'a

Discursul d-lui Gladstone.

Positiunea ce ocupa d. Gladstone in lumea politica englesa si marea valóre ce se pune pe opiniunile sele dá discursului ce a pronunsiat, in marele Meetingu din Londr'a, o importantia speciala, care ne face sa publicám punctele principale.

In partea dintáiu a alocutiunii sele, d. Gladstone si-a datu silinti'a de a demonstrá cu ce persistintia s'a alipitu guvernulu englesu de doctrin'a ca ori-ce intervenire in afacerile Turciei aru fi rea. Numai in discursulu seu dela Guildhall, Iordulu Beaconsfield a recunoscutu in fine ca este dator'ia Engliterei de a încercá sa dobândéscă o schimbare bine facátóre in situatiunea popóreloru supuse din Turci'a.

Dupa aceste preliminare, d. Gladstone continua in terminii urmatori:

„Dorescu sa fie bine intielesu, ca vorbescu in genere despre provinciile care au fostu turburate, nu dóra pentru ca situatiunea celoru-lalte provincii este fára importantia, ci pentru ca prioritatea si urgentia trebuie sa se dea celoru dintáiu, pentru ca in tóte transactiunile n'a fostu cestiunea decâtu despre densele, si pentru ca modulu cum voru fi regulate cestiunile privitóre la densele, va pune principiile si precedentele aplicabile, dupa o drépta apreciere a impregiurárilor particulare altoru probleme, care se potu presentá in alte párti ale imperiului turcu.

Recunoscú deci cu multiamire, in discursulu dela Guildhall, in prim'a linie marturisirea cum-ca avemu dator'ia fatia cu popórele subjugate din provinciile crestine, o marturisire care n'amu potut'ó dobândi nici odata in tempulu sesiunei iparlamentarie (Aclamatiiuni). Nici unu cuventu, nici o silaba nu s'a potutu scóte din gur'a ministriloru in acésta materie. Déca 'mi aducu bine aminte, prim'a declarare in privinti'a acésta a fostu facuta de siru Stafford Northcote, intr'unu discursu ce a pronunsiat in nordulu Engliterei, cându a disu ca noi ne cunóscemu tóte dator'ile fatia cu popórele crestine. Me simtu fórté fericitu, ca ministrii nostri recunoscú acésta; insa regretu ca in totu tempulu sesiunii, precum si in corespondinti'a publicata in „Cartea-Veneta“ pána la acésta epoca, pe câtu sciu eu, nu se gasesce nicáiri vre-o recunóscere.

In adevéru, recunóscerea acestei obligatiuni e cu deseversire in contr'adiciere cu doctrin'a de intervenire, pre care guvernulu M. S. nu numai ca si-o propúse siesi dara convertise si pe tóte cele-lalte puteri ale Europei pentru dens'a. Cu tóte astea, in acél'asi tempu cându discursulu dela Guildhall admitea o datorie in privinti'a acésta, elu nu contiené opiniunea dintáiu, ci o atributiune relativa la misiunea cu care trebuiá sa fie investitu lordulu Salisbury, ale cáru silintie dorim sa le secundámu. Acestu discursu contiené inca si alte pasage care dupa mine, aveau insusirea de a anulá si inca mai multu decâtu anulá, ceea ce aru fi potutu derivá din multe alte pasage mai favorabile.

In prim'a linie, ce avé sa faca lordulu Salisbury la Constantinopole? Care trebuiá sa fie scopulu ce aru avé sa-si propuna guvernulu la conferinti'a? Elu se ducea pentru a mantiene tratatulu de Parisu. Intielegeti ce insémna acésta. Acésta nu insemná de câtu a se întórce iér' la vechi'a doctrina de statu quo. Tratatu de Parisu plecá dela supositiunea — n'amu luat parte oficiala la tratatu, dara nu dicu ca acea supo-

sitiune n'aru fi fostu rationabila pe tempulu acél'a — ca Pórt'a are sincer'a dorintia de a face o reforma completa a guvernului seu in provinciile europene si déca nu din convingere, plecá celu putienu dela speranti'a, ca ea are putere de a realisá acésta reforma.

Prin urmare, tratatulu de Parisu afirmá cu energie integritatea si independinti'a imperiului turcu, si renuntiá chiaru la ori-ce dreptu de intervenire, separata séu colectiva, care, déca nu erá acésta stipulatiune, s'aru fi potutu nasce din impregiurarea ca Sultanulu inserase apriatu reforme in acelu tratatu — adeca in dreptulu publicu alu Europei.

Ce trebuie noi sa dicemu relativu la cestiunea tratatului de Parisu? Ve voiú spune parerea mea in modulu celu mai deslusitu: Pórt'a otomana a violatu in modulu celu mai veditu si mai eclatantu si a calcatu in picióre tratatulu de Parisu. Intielesulu discursului dela Guildhall erá de a pune principiulu, ca noi toti suntemu legati prin acestu tratatu, si de a deduce ca Pórt'a otomana aru avé dreptulu de a face apelu la densulu; si, cu tóte declarárele ce s'aru fi potutu face in teorie, in privinti'a obligatiunei de a veni in ajutoriulu popóreloru crestine, in practica acestu apelu aru fi avutu de rezultatu o întórcere la vechiulu sistem de admoniri si imputári, care aru fi remasu fára nici unu rezultatu séu n'aru fi provocatu de câtu nisce declarári lipsite de ori-ce sensu.

Afirmu ca tratatulu de Parisu nu impune in privinti'a Portiei nici unu feliu de obligamentu (Vii aclamatiiuni). Suntu câtu se póte de departe de a dice ca tratatulu de Parisu nu este obligatoriu între cele-lalte puteri, inasa sustienu puru si simplu acésta idea larga, clara si necontestabila, ca acél'a care a violatu unu tratatu nu mai are dreptulu de a apelá la elu (Fórté bine! Fórté bine!).

S'a disu asemenea ca celu mai mare interesu ce putemu avea, este de a mantiené independinti'a si integritatea teritoriala a imperiului turcu. Din parte'mi, consideru fras'a „integritate teritoriala“ cu mai multa favóre decâtu cum multi din acésta sala nu suntu póte dispusi a o face. Insa pentru mine ea insemnéza ca Pórt'a sa conserve unele privilegiuri cari, pe câtu tempu voru fi restrinse între nisce anumite margini de o intindere moderata, natur'a lor va remanea cu totul clara, si ele nu voru insemná esercitiulu unei domniri turcesci suverane, nelimitate, in guvernulu celoru tienuturi. Acésta frasa mi se recomandá, pentru ca amu veditu cu totii ca suzeranitatea Portiei are in privinti'a Romaniei unu feliu de adpostu, sub care independinti'a s'a desvoltatu in acesti 25 ani din urma.

In multe regiuni se nutresce ide'a absurda ca, scapandu aceste provincii de sub jugulu crudu si strivitoriu alu Turciei voru trebui sa tréca sub altu jugu. Eu credu din contra, ca ele nu voru trebui sa stea sub nici unu jugu (fórté bine! fórté bine!), ci ca Dumnedieu, in clementi'a sea, a facutu aceste provincii pentru poporulu care le locuiesce, si ca in fine in libertátile liberu desvoltate si numai in aceste libertáti se póte gási o stavila eficace in contr'a unei agresiuni straine, fia acésta din partea Rusiei séu din a ori-cárei alte puteri (Aclamatiiuni).

Din acestu punctu de vedere a'si putea sa vedu unu avantaju posibilu in integritatea Turciei.

Cátu despre independinti'a Turciei, acésta o recunoscú ca e cu totul alta afacere. Trebuie sa marturisescu, in adevéru, ca nu suntu prea scrupulosu in privinti'a guvernului otomanu. Amu fostu silitu sa intrebuintezu cuvinte fórté energice in privinti'a sea, dar' cu tóte acestea nu voiescu sa atacu intr'unu modu gra-

tuitu, si in impregiurárele de fatia, nu e nimic'a mai putienu decâtu o insulta, de a vorbi despre mantienerea independintiei imperiului otomanu, celu putienu déca vomu largi fras'a pentru tóte tienuturile ce cuprinde.

La gânditi-ve numai ce insemnéza acésta independintia. Ea insemnéza ca reprezentantii tuturor puteriloru din Europ'a voru merge la Constantinopole si voru examiná starea lucrurilor ce va fi necesariu a se stabili între sultanulu si între supusii sei. Afara de acésta, in prim'a linia ei voru trebui sa se intrunéscă singuri pentru acestu sfersitu, si reprezentantulu tiei in care se afla nu va avea voia sa siéda la mésa de consiliu (Ilaritate). Cu tóte acestea dupa ce voru fi toti de acordu in privinti'a cereriloru ce voru avea sa faca Turciei, fericitul reprezentantu alu acestui imperiu independentu va fi admisu si elu, si va aflá cum cugeta cele siése puteri europene ca aru trebui sa guverneze sultanulu (Aclamatiiuni si ilaritate).

Déca independinti'a Turciei insemnéza ca ea trebuie sa fia independenta fatia cu provinciile ei, atunci me opunu la o asemenea independintia (Vii aclamatiiuni).

Vinu acum la conclusiunea discursului dela Guildhall, care contiene destulu veninu, si diu e veninu, si inca plinu si respinu. Acésta intentiune n'o atribuescu cuvintelor, dar' o atribuescu consecintieloru lor. Pentru ce óre a fostu de lipsa cá sa se dica, ca déca Engliter'a incepe unu resbelu, ea n'are sa întrebe déca va putea suportá o a dóu'a si a trei'a bataia? Dupa a dóu'a bataia din Crime'a, Russi'a a trebuitu sa se întrebe déca aru putea sa intreprinda si pe a trei'a. Pentru ce s'a datu acésta forma particulara unei declaratiuni despre capacitatea tiei nóstre de a face resbelu, declaratiune cu totul de prisosu? (Fórté bine! Fórté bine!) Sa nu credeti ca capacitatea acestei tiei de a face resbelu a crescutu in câtu-va prin aceste laudári seci.

Scimu ce efectu au produsu aceste cuvinte in Russi'a; inasa cestiunea mai importanta este de a se scí ce efectu au produsu la Constantinopole? Dupa spusele celoru ce au veditu, Constantinopolea este vnu paradisu terestru; dar' mai suntu si alte paradisuri, si este unulu care se chiama paradisulu nebuniloru (Ilaritate). Me temu cá Pórt'a otomana, incrediundu-se in spriginulu Engliterei in ori-ce impregiurári, sa nu fi fostu tempu îndelungatu intr'unu paradisu de nebuni; si aru fi fostu cu multu mai caritabilu de a nu amagi pe Pórt'a prin credinti'a, cumca acésta aru fi intentiunea Engliterei.

Scimu ca turcii au contactu pe ajutoriulu britanicu, si cu tóte ca nu avemu o opiniune prea inalta despre inteliginti'a lor n'aveau ei óre dreptulu de a contá? Pentru ce s'a tramisú escadr'a in golfulu dela Besic'a, si s'a radicatú la proportiunile unei flote, imitandu mesur'a ce s'a luatú la 1853?

Cátu despre discursulu dela Guildhall, avemu dreptulu de a intrebá déca politic'a ce s'a schitiatu intr'ensulu forméza o parte din instructiunile lordului Salisbury. Noi dorim sa-lu deslipim dela acestu discursu (Aclamatiiune). Credu ca in aceste impregiurári neobicinuite si fára precedentu, gásim o justificare pentru lini'a de conduita ce adoptámu . . .“

Dupa mai multe observatiuni asupra discursului lordului Beaconsfield, d. Gladstone continua in termenii urmatori:

Nu dicu ca pe Turci'a o astépta niscái-va vremuri bune; inasa suntu siguru ca déca o tíera analoga cu Turci'a aru fi vecina cu tíer'a nóstra, aru fi rationabilu cá sa fimu supraveghiati de celelalte puteri. Prin urmare n'amu sa dicu nimicu contr'a limba-

giului acelor'a, cari dicu ca Russi'a trebuie sa supraveghiata cu gelozie. Cátu despre imperatulu Rusiei, 'lu consideru cá pe unu barbatu de onóre si cá pe unu suveranu care s'a distinsu in tempulu domnirii sele prin unele din cele mai nobile acte ce se gasescu in analele istoriei. Déca vorbescu de poporulu rusu, credu ca elu are o inima totu asiá de primitóre pentru emotiunile generóse cá si ori ce alta natiune, si credu ca in cursulu anului acestui'a elu s'a lasatu a fi condusu intr'unu modu distinsu si generosu de aceste emotiuni.

Admitu totu-deodata ca ori unde se afla o clasa oficiala si o armata mare permanenta, esista materii de unde iesu intrigi si intentiuni de cuceriri. Credu ca este dator'ia nóstra, cá sa supraveghiámu cu gelozie si severitate pe Russi'a care este ispitita de vecinatatea ei din Turci'a. Inasa sustienu ca mijloculu celu mai bunu pentru a supraveghiá pe Russi'a séu pe Austri'a este de a deveni competitivóre lor pentru afectiunea popóreloru crestine din orientulu Europei (Aclamatiiuni). Acésta va se dica: sa facemu tocmai contrariulu dela totu ce a facutu guvernulu britanicu in acesti dóue-dieci ani din urma.

Sa nu denunciámu pe serbi, si sa nu dicemu ca resbelulu lor este aprópe celu mai vinovatu din câte a inregistratu istori'a (aclamatiiuni). Sa nu sustienemu, precum a facutu primulu ministru, ca crudimile comise in Bulgari'a au fostu consecinti'a dela aceea ce elu a nunitu o invasiune a Bulgariei. Sa nu propagámu ca insurectiunea din Bosni'a si Erzegovin'a a fostu oper'a emisariloru straini.

Prin asemenea procedári si prin altele analoge, noi alienámu inimele acestoru popóre, si le imbráncimú din tóta puterea nóstra in bratiile Rusiei. Acésta s'a si facutu intr'unu modu considerabilu. Nu sciu déca nu e pré tardiu cá sa reparámu gresiéla nóstra, 'mi vine mai sa dicu crim'a nóstra. Insa in totu casulu, sa ne spalámu pe mâni, si sa incuragámu pe acó'i'a cari voru încercá de a-si propune si a urmari o linie de conduita mai generósa si mai intielépta.

D. Gladstone dice dupa aceea ca nu este dator'ia acestei adunári de a formulá proiecte pentru guvernulu provinciiloru oprimate, si de a invetiá pe lordulu Salisbury ce politica are sa urmeze; crede cu tóte acestea ca trebuie sa iá de modelu ceea ce a facutu d. Canning cu ocasiunea emancipárei Greciei. D. Canning a cautatu si dobenditu atunci increderea Greciei, si a facutu din Engliter'a unu gardianu pentru copilaria statului nou-nascutu.

Dupa ce a luatú acésta initiativa, urméza d. Gladstone, elu a invocatu ajutoriulu Rusiei. A invocatu concertulu Europei, inasa inainte de acésta, guvernulu, alu cáru ministru de esterne erá densulu, a trimisu pe ducele de Wellington la Petersburg, si la 1826 a dobánditu cordialulu spriginu alu Rusiei. Engliter'a si cu Russi'a indeplinira oper'a in intielegere. Ele solicitara ajutoriulu Europei. Ele dobándira spriginulu Franciei.

Asiá dar', dicu, ca acestu capitulu din istori'a nóstra este unulu din cele mai satisfacátóre, asupra cáru'a putemu atientiá privirile nóstre si punctulu vitalu si principalu din acestu capitulu este generósa incredere, a-si puté adaogá intielépt'a incredere, care a indemnatu pe d. Canning a cautá ajutoriulu Rusiei cá trebuinciosu mai presusu de tóte, pentru a ajunge la o fericita solutiune a cestiunei spre stabilirea libertátiei grecesci (aclamatiiuni).

Sciu pré bine ca atunci cându o aliantia este contracta între dóue puteri mari, imputându-si in acél'asi tempu o asistintia mutuala, aceste puteri suntu totu deodata unu freu un'a pentru alt'a. Astfelu a fostu casulu pentru aliantia care a subsistatu tempu

asiá de multu între Engliter'a si Franci'a.

Dicu deci ca noi nu ne încercâmu sa aducem în confusiune pe lordulu Salisbury. Noi ne încercâmu de a-i aretá o cale, unu modelu de urmaritu. Vom pune acestu modelu într'unu contrastu fatalu cu politic'a ce s'a urmatu anulu acest'a. Putem sa-i dicem dimpreuna cu Shakespeare:

„Privesce la chipulu acest'a, si privesce si la ceta-laltu.“

Ele diferu în adeveru foarte multu unulu de altulu, dar' cu tóte acestea, speru, nu e inca pré târdiu, pentru a trece de de pe calea cea rea pe cea buna. În totu casulu, noi nu facem decâtu a ne implicá o datorie, încercându de a aratá si a deschide acésta cale din urma (aclamatiuni).“

„U. p. A.“

Varietáti.

* Doisprediece ani a fostu Dumineca dela reînfiintierea Metropolei nóstre gr. or. din Transilvani'a si Ungari'a.

* Denumiri militare. Estragemu din „Verordungsblatt“ dela 22 Decembre a c. Nr. 62 urmatórele denumiri de locotenenti în reserva: Alessandro Poppu dela reg. de inf. Nr. 63 în regimentu; Daniilu Davidu dela reg. de inf. Nr. 64 în regimentu; Nic. Popu dela reg. d. inf. Nr. 50 în regimentu; Radu Pope'a dela bat. de ven. nr. 28 în regiment. de inf. Nr. 50; la artileria Iuliu Puscariu cav. dela reg. de art. de câmpu Nr. 5 în reg. de art. de câmpu Nr. 8.

* Palatu pentru parlamentulu român. Guvernulu Romaniei scrisese concursu pentru edificarea unui palatu în Bucuresci, în care sa se intrunésca în viitoriu corpurile legiuítóre. În urm'a concursului a intratu o multime de planuri. Se dice ca au fostu premiate planurile dela architectii Al. Savulescu din Parisu si Ch. Ulrich din Vien'a.

* Focu în vagonu. Pe lini'a transilvana s'a aprinsu unu vagonu de class'a I a unui trenu de persóne. Din norocire în vagonu nu erá nimenea. Observatu fiindu foculu trenulu fu opritu si foculu stinsu. Padimentulu vagonului a fostu petrunsu cu deseversire.

* Vioréle în Decembre. „Tem. Lap.“ spunu ca redactorului loru i se facu o surprindere cu unu buchetu de viorele culesa din o padurice din apropierea Temisioarei.

* Doisprediece ani — nevinovatu în inchisóre. În anulu 1870 a eruitu contele Raday faptuitoru unei crime, comise inca în anulu 1855.

Acesti'a erau giutariulu Gr. Olarescu, cu alti doi soci, cari omoriseru pre proprietariulu din Torontalu Nicol. Fritz. În decursulu investigatiunei Olarescu a recunoscutu inca o a dóu'a crima comisa de densulu totu în anulu 1855, omorise adeca pre unu tieranu Bucurescu. La omorulu acestu din urma fu Olarescu sedusu de femeia lui Bucurescu, carea întretienea relatiuni adultere cu unu prietinu alu barbatului ei si voiá ca pre cestu din urma sa-lu dea în laturu. Olarescu primí pentru fapt'a acésta unu pretiu de sânge de 300 fl. În decursulu investigatiunei s'a descoperitu, ca inca în anulu 1855 au fostu judecati alti patru individi pentru crim'a din urma, fiindu foarte suspecti a fi comisii ei crim'a omorului, carii sie-diura în inchisóre — dupa cum s'a descoperitu — nevinovati fiindu 12 ani. Socii lui Olarescu vinovati la mórtea proprietariului Fritz, fiindu morti, inaintea tribunalului au venitu numai Olarescu si veduv'a omoritului Bucu-

rescu. Tribunalulu a condamnatu pre ambii la inchisóre pe câte 20 ani. Tabl'a regia inse a schimbatu pedéps'a lui Olarescu, condemnându la mórte. Tribunalulu supremu a intaritu sentinti'a tablei. Actele s'au inaintatu la Majest. Sea.

* Telhari galantomi. Lui „P. Ll.“ se scrie din Belu (com. Bihorului) ca taxatorulu silvanulu P. Meisslinger avea sa vina în 17 Decembre st. n. dela Beiusiu la Belu spre a se intalni cu famili'a sea, care-lu asteptá acolo. Spre acestu sfersitu a datu ordinu cocisiului seu Florea sa-lu astepte cu trasur'a la Pusta Hodishely. La 9 óre diminéti'a Florea a si sositu cu trasur'a, inse indata fu incungiuratu de 6 telhari armati, voindu sa iá caii. Aflandu telharii pe cine astépta Florea, l'au provocatu sa platésca unu aldamasiu. Florea a platitu. Telharii aveau slanina si miere la sipe, pânea erá în carulu lui M. Asiá au mancatu si au beutu cu totii vinarsu indulcitu cu miere. Pe la 12 óre erau toti bine dispusi Florea, inse mai bine decâtu toti, cáci abiá 'lu mai tieneau picioarele. Atunci sosese si M. pe unu caru cu boi. Telharii numai decâtu l'au incungiuratu si s'au adresatu cátra densulu unguresce. M. inse li-a disu romanesce: „Sa vorbimú noi în limb'a vóstra, cáci si eu o sciu cá si voi“. Cuvintele aceste a dispusu pe telhari, între cari se aflá Cercelu, mai bine. „Vreti sa me omoriti?“ întrebá M. Ei inse respunsera ca nu voru decâtu bani dela elu. Doi cunosceau pre M. de mai nainte si-i disera: „Dle, noi amu fostu de multe ori la cas'a Dtale si amu capetatu câte o beutura buna; nu-ti facemú nimic'a, dara ce-va totu trebuie sa ne dai.“ M. scóte unu portfoliu în care avé o suma mai mare de bancnote de câte 10—50 si 100 fl. si ia dintre aceste o bancnota de 10 fl. si o dá unuia din tr'ensii. Cercelu dice: „De totu putienú, noi suntemú doi-spre-diece.“ „Bine aici ve dau un'a de 50 fl., dara dati-mi pe cea de 10 fl. inapoi, ca fâra de bani nu me pota duce acasa.“ Asiá s'a si intemplat. Cercelu a multiamitu frumosu si a strinsu mânu'a cu M. Acum M. cere ce-va de mancare, ca erá flamentu. Nevoindu sa bea vinarsu cu miere au adusu telharii lapte caldu cu pâne. Dupa ce a mancatu a plecatu M. fâra sa-i fia ce-va. Abiá a plecata bine si M. vede ca carulu lui e stricatu. Telharii chiamati de M. au venitu cu securi a mâna si au reparatu carulu. Sér'a a ajunsu M. neatinsu în mijloculu familiei sele.

* Tempulu. Dupa o iérna aspra pre la S. Dumitru avurâmu dile de vara pre la Stulu Nicolae. De luni s'a schimbatu temperatur'a iérasi spre recéla, carea marti s'a prefacutu în frigu. Muntii dimpregiuru suntu albi, câmpulu inse este pâna cându scriemú aceste siruri mai multu negru. Ceriulu este inchisu si cerne mereu póte sa ne dea pre alb'a s josu la tiéra, cá sa avemu craciunu cum se cade.

* Descoperire arhiologica. Urmatórea telegrama a fostu tramisa din Micen'a de cátra infatigabilulu d. Schliemann Majestátiiei Sele, regelui George I:

Cu cea mai mare bucuria anunciu Majestátiiei Vóstre ca amu regasitu momenturile despre cari traditiunea lui Pausani'a mentionéza ca aru fi ale lui Agamemnon, Casandrei, lui Eurimede si amiciloru sei, toti omoriti, la ospátiu, de cátra Clytemnestra si amantulu ei Egeothe. Aceste momenturi suntu incongiurate de unu indoitu rendu de plâci de marmora, ceea ce s'a facutu fâra nici o indoieía în onórea susdiseloru personagie insemnate. Amu gasitu în aceste momenturi númeroase obiecte arhiologice de auru puru. Acestu tesauru ajunge prin elu insusi cá sa umple unu museu mare, care va fi celu mai

frumosu din lume si care în secolele viítóre va atrage mii de straini din tóte tierile. Lucrându numai din simplu si puru amoru pentru sciintia nu amu nici o pretentiune la acestu tesauru si cu mare entusiasmu 'lu cedediú intactu Greciei.

Ddiu voiésca, Majestate, cá aceste tesaure sa devie pétr'a fundamentala a unei mari bogatii pentru natiunea greca.

Micen'a, 16/28 Novembre 1876.

Dr. Henri Schliemann.

* (O retieta pentru facerea resbeleloru.) Unu germânu de spiritu a propusu priintr'unu pamfletu urmatórea organizatiune pentru tienera de resbelu:

Considerându ca resbelulu nu este altu-ceva decâtu o esplosiune naturala a puteriloru strinse ale omenirei, — esplosiune care trebuie sa se ivésca din cându în cându: — elu se silesce a constatá, ca spaim'a resbelului loveste mai multu în cetatienii pacinici prin nimicirea sburdalnica a vietiei si a averei.

Resbelulu condusu mai regulatu nu va superá pre ceialalti locuitori, cari nu se batú si afara de acésta se póte face multu, cá resbelulu se fia mai putienú neplacutu chiaru pentru luptatori. Elu propune, cá puterile europene, sa aléga pentru acestu scopu unu terenu neutru, destinatú numai pentru versarea de sânge.

Afara de acestu terenu pregatitu cu cea mai mare ingrigire pentru resbele, sa nu se întrebuinteze sub nici unu cuventu vre-unu altu locu pentru lupta.

Pe acestu terenu sa se infiinteze unu institutu de educatiune pentru infirmieri, o scóla pentru medici, spitaturi si cimilituri mari si depozite de mâni si picioare artificiale si alte asemenea.

Astfelu de avantaje voru fi foarte folositoare tuturoru aceluor natiuni, cari dorescu a se bate între densele în conditiuni intielepte.

Asemenea sa se infiinteze si magazinuri mari de arme si munitiuni, care pótu fi luate cu chirie de cátra pártile combatante, insa fâra a face nici unu creditu, si platindu arend'a terenului inainte de a slobodi unu tunu.

Venitulu netu alu acestei întreprinderi va servi pentru întretinerea veduveloru si orfaniloru celoru caduti pe câmpulu de lupta.

* Opiniunea maresialului Moltke asupra resbelului turco-rusu. Cetimú în „Le Siècle; Feld-maresialulu Moltke a avutu, pe câtu se pare, ocaziunea de a se pronunció asupra rezultatului eventuale alu unui resbelu rusoturcu.

Feld-maresialulu Moltke crede ca resbelulu între Turci'a si Rusi'a, care e imininte, va fi pentru cea din urma din aceste puteri o mare si anevoioasa afacere. În spriginulu tesei sele citéza anulu 1828, cându Turci'a se gâsiá într'o positiune multu mai critica decâtu e în tempulu de fatia. Ienicerii incetasera de a esiste, oficierii din armat'a activa erau teneri, lipsiti de ori-ce instructiune militara; maresialulu artileriei erá totu ce e mai miserabile; flot'a erá distrusa si Sultanulu nu putea opune inimicului de câtu 30—40,000 ómeni.

Cu tóte aceste conditiuni defavorabile, armat'a turcésca, echipata într'unu modu miserabile, a resistatu tempu foarte indelungatu colónelu rusesci compuse de 12,000 ómeni de trupe bine armate, cari primiau intariri în fia ce momentu.

Feld-maresialulu Moltke conchide dicendu „ca în resbelulu care amenintia de a isbucni nu e locu de a se asteptá o victoria grabnica si usióra a armatelor rusesci.

„Lupt'a, dice densulu, va fi lunga

si anevoioasa pentru soldati si fâra rezultate insemnate pentru generalulu care va comandá corpurile de armata.“

Sciri telegrafice.

Vien'a 26 Decembre. „Coresp. pol.“ anuncia din Petersburg: Dela pórtu se astepta unu respunsu evitativu la comunicatulu ce i s'a facutu cá resutatu alu conferintiei prealabile, ceea ce intratátu nu face situatiunea de totu desperata, intru câtu în cercurile normative rusesci se crede ca conditiunile comunicate portiei nu sun'tu nemoificabile. S'a propusu prolongirea armistiului pâna la 15 Ianuariu 1877.

Petersburgu 26 Decembre. Generalissimulu armatei de sudu, marele príncipe Nicolai, în urm'a unei raceli dela 19 Dec., patimesce reu; pâna în 24 l. c. nu s'a îndreptatu spre bine.

Belgradu 26 Decembre. Formarea cabinetulu celui nou serbescu luata asupra de Dr. Zuchici reprezentantulu Serbiei în Vien'a este alterata. — Generalulu rusescu Nicitin, mai nainte chef alu statului majoru în Vilm'a suplinesce pre Cernaieff în comand'a preste trupele serbesci.

Constantinopole 26 Decembre. Conclusele conferintiei s'au comunicatu cu reprezentantii portiei în 25 Decembre. Generalulu Ignatieff le-au infatisiatu portiei cá ultimatu. Aici prevaléza parerea, ca pórtu va respingé conclusele. Pentru ocupatiunea Bulgariei s'au pusú în perspectiva trupele române. — Marchisulu Salisbury sta gat'a sa plece indata ce pórtu respingé propunerile conferintiei.

Burs'a de Vien'a.

Din 15/27 Decembre 1876.

Metalicele 5%	65 85
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	70 75
Imprumutulu de statu din 1860	109 75
Actiuni de banca	817 —
Actiuni de creditu	133 —
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	125 50
„ „ „ Temisioarene	73 —
„ „ „ Ardelenesci	71 —
„ „ „ Croato-slavone	74 75
London	84 —
Argintu	114 50
Galbinu	5 97
Napoleonu d'auru (poli)	10 04 1/2
Valut'a nóua imperiale germána	61 85

Concursu.

Pentru vacant'a parochia de clasa III din comun'a Hundrubechiu, protopresbiteratulu Nocrichiu-Cincu-mare se escrie prin acésta concursu pâna la 27 Decembre 1876.

Emolumentele suntu:

1. Venitulu de pe portiunea canonica statatóre din 8 jugere, pamentu de aratura si de fenatiu.
2. Dela 47 familii români câte un'a ferdela de cucuruzu si dela 18 familii neorustici câte o jumetate ferdela, la olalte 56 ferdele.
3. Dela 18 familii neorustici câte un'a di de lucru a 40 cr.
4. Venitele stolare statorite de sinodulu protopresbiterale.
5. Câte un'a di de claca, obicnuite cu carulu séu cu palmele, care impreuna dau unu venitu de 287 fl. 50 cr. v. a.

Pentru restulu la sum'a receruta de a III clasa deocamdata se afléza comun'a bisericésca Noustatu cu unu salariu anuale minisnum 130 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si asterne petitiunile lorú instruite în sensulu statutului organicu, la subscrisulu pâna la terminulu indicatu.

Nocrichiu în 6 Decembre 1876.

În contielegere cu ambele comitete parochiale
Gregoriu Maieru
(3—3) Adm. ppresbiterale.